

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет

Центр підтримки студентів

ПЛ-39-0003/1-2026

Редакція 01

Сторінка 1 з 11

ПОРЯДОК
тьюторської підтримки першокурсників
з особливими освітніми потребами
у Західноукраїнському національному університеті

Тернопіль – 2026

	Міністерство освіти і науки України		ПЛ-39-0003/1-2026
	Західноукраїнський національний університет		Редакція 01
	Центр підтримки студентів		Сторінка 2 з 11

РОЗРОБЛЕНО	Західноукраїнським національним університетом
ВНЕСЕНО	Центр підтримки студентів
РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО	Вченою радою Західноукраїнського національного університету Протокол № 8 від 29 квітня 2026 р.
ВВЕДЕНО В ДІЮ	наказом ректора Західноукраїнського національного університету № 314 від 12 травня 2026 р.
УПРОВАДЖЕНО ВПЕРШЕ	

	Міністерство освіти і науки України		ПЛ-39-0003/1-2026
	Західноукраїнський національний університет		Редакція 01
	Центр підтримки студентів		Сторінка 3 з 11

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Порядок тьюторської підтримки першокурсників з особливими освітніми потребами у Західноукраїнському національному університеті (далі – Порядок) визначає організаційні засади впровадження та реалізації програми тьюторської підтримки студентів (далі – Програма), порядок організації супроводу першокурсників з особливими освітніми потребами, функції учасників Програми, а також механізми координації та оцінювання результатів її реалізації.

1.2. Програма тьюторської підтримки першокурсників з особливими освітніми потребами є частиною системи забезпечення інклюзивного освітнього середовища у Західноукраїнському національному університеті (далі – ЗУНУ, університет) та спрямована на створення умов для рівного доступу здобувачів вищої освіти до освітнього процесу, студентського життя та ресурсів університету.

1.3. Програма реалізується Центром підтримки студентів Західноукраїнського національного університету (далі – Центр підтримки студентів, ЦПС) у взаємодії зі структурними підрозділами університету, органами студентського самоврядування, науково-педагогічними працівниками.

1.4. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 635, Плану заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (зі змінами) затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 374-р, Статуту ЗУНУ, Положення про організацію інклюзивного навчання у ЗУНУ, Положення про Центр підтримки студентів ЗУНУ, а також інших нормативно-правових актів у сфері освіти та соціального захисту осіб з інвалідністю.

1.5. Програма базується на дотриманні принципів забезпечення рівного доступу до освіти, недискримінації, поваги до гідності особистості, інклюзивності та студентоцентрованого підходу.

1.6. Основною метою Програми є сприяння успішній освітній, соціальній та психологічній адаптації першокурсників з особливими освітніми потребами до умов навчання у закладі вищої освіти шляхом організації системної

	Міністерство освіти і науки України	ПЛ-39-0003/1-2026
	Західноукраїнський національний університет	Редакція 01
	Центр підтримки студентів	Сторінка 4 з 11

тьюторської підтримки з боку підготовлених студентів-наставників старших курсів.

1.7. Тьюторська підтримка є формою студентського наставництва, що передбачає добровільну взаємодію між студентом-тьютором та першокурсником з особливими освітніми потребами з метою полегшення процесу входження в освітнє середовище університету, формування навичок академічної самостійності, орієнтації у структурі університету та залучення до студентської спільноти.

1.8. Реалізація Програми спрямована на:

- зниження рівня адаптаційних труднощів студентів з особливими освітніми потребами у період початку навчання;
- сприяння формуванню навичок самостійної організації навчальної діяльності;
- сприяння комунікативної інтеграції першокурсників у студентське середовище;
- розширення доступу до інформаційних та організаційних ресурсів університету;
- формування культури взаємопідтримки та студентського наставництва.

1.9. Тьюторська підтримка у межах Програми здійснюється на таких принципах:

- добровільності участі у Програмі;
- поваги до гідності та прав здобувачів освіти;
- недискримінації та рівності можливостей;
- конфіденційності отриманої інформації;
- партнерської взаємодії та взаємоповаги;
- сприяння розвитку автономності та самостійності студентів;
- відповідальності та етичності у взаємодії.

Участь першокурсників з особливими освітніми потребами у Програмі є добровільною та здійснюється за їхнім бажанням (згодою) після інформування про можливості тьюторської підтримки.

1.10. У межах Програми студентам-тьюторам не делегуються функції психологічної, медичної або соціальної допомоги, що належать до компетенції відповідних фахівців. У разі виявлення складних ситуацій тьютор інформує координатора Програми та сприяє перенаправленню студента до відповідних структурних підрозділів університету.

1.11. Терміни, що вживаються у Програмі:

	Міністерство освіти і науки України Західноукраїнський національний університет	ПЛ-39-0003/1-2026
		Редакція 01
	<i>Центр підтримки студентів</i>	<i>Сторінка 5 з 11</i>

тьютор – студент старших курсів Західноукраїнського національного університету, який пройшов відповідну підготовку та добровільно бере участь у Програмі з метою підтримки першокурсників у процесі адаптації до освітнього середовища університету;

тьюторант – першокурсник з особливими освітніми потребами, який добровільно бере участь у Програмі тьюторської підтримки;

тьюторська підтримка – форма студентського наставництва, спрямована на сприяння освітній та соціальній адаптації студентів шляхом надання інформаційної, організаційної та консультативної допомоги;

координатори – працівники Центру підтримки студентів, які забезпечують організацію, координацію та моніторинг реалізації Програми.

II. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

2.1. Реалізація Програми тьюторської підтримки здійснюється за такими основними напрямками:

- сприяння успішній освітній та соціальній адаптації першокурсників з особливими освітніми потребами до умов навчання у Західноукраїнському національному університеті;

- створення сприятливих умов для інтеграції студентів з особливими освітніми потребами у студентське середовище університету;

- організація системи студентського наставництва (тьюторської підтримки) для першокурсників з особливими освітніми потребами;

- забезпечення інформаційної підтримки студентів щодо особливостей організації освітнього процесу, доступних ресурсів підтримки, структури університету;

- сприяння формуванню навичок академічної самостійності та відповідального ставлення до навчання;

- підтримка комунікаційної взаємодії першокурсників з особливими освітніми потребами зі студентською спільнотою, викладачами та адміністрацією університету;

- розвиток культури взаємодопомоги, студентського наставництва та волонтерської діяльності у середовищі здобувачів вищої освіти;

- популяризація принципів інклюзивності, толерантності та взаємної поваги у студентському середовищі.

2.2. Основними завданнями реалізації Програми є:

	Міністерство освіти і науки України		ПЛ-39-0003/1-2026
	Західноукраїнський національний університет		Редакція 01
	Центр підтримки студентів		Сторінка 6 з 11

- зменшення рівня дезорієнтації першокурсників з особливими освітніми потребами у період початку навчання в університеті;
- надання підтримки студентам у навігації університетською інфраструктурою, освітніми сервісами та адміністративними структурами;
- інформування першокурсників про доступні ресурси підтримки, служби університету, освітні можливості та студентські ініціативи;
- сприяння формуванню навичок самостійної організації навчальної діяльності та академічної відповідальності;
- підтримка студентів у процесі встановлення комунікацій із викладачами, одногрупниками та іншими учасниками освітнього процесу;
- створення безпечного та довірливого каналу комунікації для першокурсників, який дозволяє своєчасно виявляти труднощі адаптації;
- сприяння залученню студентів з особливими освітніми потребами до академічного, соціального та громадського життя університету;
- розвиток системи студентського наставництва та формування спільноти підготовлених студентів-тьюторів.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

3.1. Реалізація Програми тьюторської підтримки першокурсників з особливими освітніми потребами здійснюється Центром підтримки студентів Західноукраїнського національного університету у взаємодії зі структурними підрозділами університету, органами студентського самоврядування, науково-педагогічними працівниками.

3.2. Загальну координацію реалізації Програми здійснюють координатори Програми – працівники Центру підтримки студентів.

3.3. Координатори Програми забезпечують:

- організацію відбору студентів-тьюторів;
- проведення їхньої попередньої підготовки;
- формування тьюторської команди;
- координацію взаємодії між тьюторами та першокурсниками;
- організацію супервізійних зустрічей;
- моніторинг реалізації Програми та аналіз її результатів.

3.4. До участі у Програмі як тьютори можуть залучатися студенти 2–4 курсів Західноукраїнського національного університету, які мають позитивну академічну репутацію, навички ефективного спілкування та мотивацію до участі у волонтерській діяльності.

	Міністерство освіти і науки України Західноукраїнський національний університет	ПЛ-39-0003/1-2026
		Редакція 01
	<i>Центр підтримки студентів</i>	<i>Сторінка 7 з 11</i>

3.5. Відбір студентів-тьюторів здійснюється Центром підтримки студентів на основі таких критеріїв:

- навчання не нижче другого курсу;
- готовність до регулярної участі у супервізійних зустрічах;
- наявність базових комунікативних навичок;
- мотивація до участі у програмі підтримки студентів.

3.6. Перед початком виконання своїх функцій студенти-тьютори проходять спеціальну підготовку, яка передбачає ознайомлення з:

- принципами інклюзивної освіти;
- роллю та межами діяльності тьютора;
- принципи ненасильницького спілкування;
- психологічна підтримка першого рівня;
- алгоритмами реагування на складні ситуації;
- правилами конфіденційності та етичної взаємодії.

3.7. Тьюторська підтримка першокурсників здійснюється протягом одного навчального семестру та передбачає:

- встановлення первинного контакту між тьютором і першокурсником;
- регулярну комунікацію та зустрічі підтримки;
- надання інформації про ресурси університету;
- допомогу в орієнтації в організаційних питаннях навчання;
- сприяння соціальній інтеграції студентів у студентське середовище.

3.8. Формування тьюторських пар здійснюється координатором Програми з урахуванням:

- добровільності участі першокурсника у Програмі;
- рівномірного розподілу навантаження між тьюторами;
- можливості врахування факультету або освітньої програми студентів;
- індивідуальних особливостей комунікації.

3.9. У процесі реалізації Програми тьютори підтримують регулярний контакт із першокурсниками через особисті зустрічі, онлайн-комунікацію або інші форми взаємодії, погоджені між учасниками.

3.10. Для забезпечення якості реалізації Програми Центр підтримки студентів організовує супервізійні зустрічі студентів-тьюторів, під час яких обговорюються питання адаптації першокурсників, складні випадки взаємодії та можливі шляхи їх вирішення.

3.11. У разі виникнення ситуацій, що потребують професійної психологічної, соціальної або адміністративної допомоги, тьютор інформує

	Міністерство освіти і науки України		ПЛ-39-0003/1-2026
	Західноукраїнський національний університет		Редакція 01
	Центр підтримки студентів		Сторінка 8 з 11

координатора Програми та сприяє перенаправленню студента до відповідних структурних підрозділів університету.

3.12. Інформація, отримана під час взаємодії між тьютором і першокурсником, є конфіденційною та використовується виключно з метою забезпечення ефективної підтримки у процесі адаптації.

3.13. За результатами реалізації Програми Центр підтримки студентів здійснює аналіз її ефективності та готує відповідні рекомендації щодо вдосконалення системи адаптації студентів з особливими освітніми потребами в університеті.

IV. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ПРОГРАМИ

4.1. Учасниками Програми тьюторської підтримки є:

- працівники Центру підтримки студентів;
- координатори Програми;
- студенти-тьютори;
- першокурсники з особливими освітніми потребами (тьюторанти);
- за потреби – науково-педагогічні працівники, працівники структурних підрозділів університету, представники органів студентського самоврядування, інклюзивно-ресурсних центрів.

4.2. Права студентів-тьюторів. Студенти-тьютори, які беруть участь у реалізації Програми, мають право:

- отримувати методичну та організаційну підтримку від Центру підтримки студентів;
- брати участь у навчальних тренінгах, семінарах та супервізійних зустрічах, спрямованих на розвиток навичок підтримувальної комунікації;
- отримувати консультації координаторів Програми у разі виникнення складних ситуацій у процесі взаємодії з тьюторантами;
- звертатися до координаторів Програми щодо перенаправлення першокурсника до відповідних структурних підрозділів університету (психологічної допомоги, деканату, адміністрації гуртожитку тощо);
- отримувати підтвердження участі у Програмі (сертифікати, подяки, інші форми заохочення відповідно до внутрішніх нормативних документів університету);
- брати участь у формуванні пропозицій щодо вдосконалення Програми.

4.3. Обов'язки студентів-тьюторів. Студенти-тьютори зобов'язані:

	Міністерство освіти і науки України Західноукраїнський національний університет	ПЛ-39-0003/1-2026
		Редакція 01
	<i>Центр підтримки студентів</i>	<i>Сторінка 9 з 11</i>

- дотримуватися принципів поваги до гідності та недискримінації у взаємодії з першокурсниками;
- забезпечувати добровільний характер участі першокурсників у заходах і формах взаємодії;
- дотримуватися правил конфіденційності інформації, отриманої під час комунікації з тьюторантами;
- підтримувати регулярний контакт із першокурсником, якого вони супроводжують;
- надавати інформаційну та організаційну підтримку першокурсникам у межах своєї ролі;
- не виходити за межі функцій тьютора та не брати на себе функції психологічної або медичної допомоги;
- своєчасно інформувати координатора Програми про складні ситуації або труднощі, що виникають у процесі супроводу;
- брати участь у супервізійних зустрічах та інших заходах, передбачених Програмою.

4.4. Права першокурсників (тьюторантів)

Першокурсники з особливими освітніми потребами, які беруть участь у Програмі, мають право:

- добровільно приймати рішення щодо участі у Програмі;
- отримувати інформаційну та організаційну підтримку від студента-тьютора;
- звертатися до тьютора з питаннями, що стосуються адаптації до освітнього середовища університету;
- отримувати інформацію про доступні ресурси підтримки університету;
- припинити участь у Програмі у будь-який момент за власним бажанням;
- звертатися до координатора Програми у разі виникнення труднощів у взаємодії з тьютором.

4.5. Обов'язки першокурсників (тьюторантів). Першокурсники, які беруть участь у Програмі, зобов'язані:

- дотримуватися принципів взаємної поваги та коректної комунікації у взаємодії з тьютором;
- повідомляти тьютора або координатора Програми про зміну потреб у підтримці;
- використовувати тьюторську підтримку з метою полегшення адаптації до освітнього середовища університету.

	Міністерство освіти і науки України	ПЛ-39-0003/1-2026
	Західноукраїнський національний університет	Редакція 01
	Центр підтримки студентів	Сторінка 10 з 11

4.6. Права та обов'язки Центру підтримки студентів. Центр підтримки студентів має право:

- організовувати та координувати реалізацію Програми;
- залучати до реалізації Програми студентів, викладачів та інших фахівців;
- здійснювати моніторинг ефективності Програми.

Центр підтримки студентів зобов'язаний:

- забезпечувати організаційний та методичний супровід Програми;
- організовувати підготовку студентів-тьюторів;
- проводити супервізійні зустрічі;
- аналізувати результати реалізації Програми та готувати рекомендації щодо її вдосконалення.

V. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ

5.1. Моніторинг реалізації Програми тьюторської підтримки здійснюється Центром підтримки студентів ЗУНУ з метою визначення ефективності тьюторського супроводу, виявлення труднощів у процесі адаптації першокурсників з особливими освітніми потребами та удосконалення механізмів підтримки здобувачів вищої освіти.

5.2. Моніторинг реалізації Програми передбачає систематичне збирання, аналіз та узагальнення інформації щодо перебігу процесу адаптації першокурсників та діяльності студентів-тьюторів.

5.3. Оцінювання ефективності Програми може здійснюватися за такими основними напрямками:

- проведення вхідного анкетування першокурсників з особливими освітніми потребами з метою визначення початкового рівня їх адаптації до освітнього середовища університету;
- проведення підсумкового анкетування учасників Програми з метою визначення динаміки адаптації та рівня задоволеності отриманою підтримкою;
- опитування студентів-тьюторів щодо труднощів та результатів реалізації тьюторського супроводу;
- аналіз інформації, отриманої під час супервізійних зустрічей студентів-тьюторів;
- узагальнення досвіду реалізації Програми та виявлення ефективних практик підтримки студентів.

	Міністерство освіти і науки України	ПЛ-39-0003/1-2026
	Західноукраїнський національний університет	Редакція 01
	<i>Центр підтримки студентів</i>	<i>Сторінка 11 з 11</i>

5.4. Основними показниками ефективності реалізації Програми можуть бути:

- рівень освітньої адаптації першокурсників з особливими освітніми потребами;
- рівень їхньої орієнтації в освітньому середовищі університету;
- рівень самостійності у вирішенні організаційних та навчальних питань;
- рівень комунікативної активності у студентському середовищі;
- суб'єктивне відчуття підтримки та психологічної безпеки у процесі навчання.

5.5. Результати моніторингу та оцінювання ефективності Програми узагальнюються Центром підтримки студентів у формі аналітичної довідки або звіту.

5.6. За результатами аналізу реалізації Програми можуть розроблятися рекомендації щодо:

- удосконалення механізмів тьюторської підтримки;
- коригування організаційних підходів до реалізації Програми;
- підвищення ефективності підготовки студентів-тьюторів;
- розвитку системи підтримки здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами.

5.7. Результати оцінювання ефективності Програми можуть використовуватися для планування подальших заходів, спрямованих на вдосконалення інклюзивного освітнього середовища та системи адаптації студентів у Західноукраїнському національному університеті.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Порядок програми схвалюється вченою радою ЗУНУ.

6.2. Організаційне забезпечення реалізації Програми покладається на Центр підтримки студентів Західноукраїнського національного університету.

6.3. Контроль за виконанням цього Порядку здійснюється проректором з науково-педагогічної роботи (відповідно до розподілу функціональних обов'язків).

6.4. У разі прийняття нових нормативно-правових актів або змін у законодавстві України, що регулюють питання інклюзивної освіти та підтримки осіб з особливими освітніми потребами, положення цього документа застосовуються у частині, що не суперечить чинному законодавству.